

Konflikty i kryzysy to zjawiska stale towarzyszące człowiekowi na przestrzeni wieków, ale narastający asymetryczny rozwój świata zdaje się je potęgować. Współcześnie zwraca uwagę ich skala i różnorodność. Wielorakość przyczyn, specyficzny przebieg i niedające się często przewidzieć konsekwencje, odmiennosc poszczególnych faz i kierunków ewoluowania powodują, że rzadko można ustalić prawidłowości co do przebiegu konfliktów oraz sytuacji kryzysowych, przewidzieć częstotliwość ich występowania czy momenty krytyczne bądź szanse ich likwidacji.

Powszechność konfliktów powoduje, że podlegają one zarówno ocenie historycznej, jak i politycznej, militarnej, ekonomicznej, ideologicznej, socjologicznej, kulturowej czy psychologicznej.

Wobec takiej wielorodności ich charakteru pojawiają się bardzo zróżnicowane możliwości analizowania zjawisk konfliktowych i sytuacji kryzysowych.

Autorzy materiałów zamieszczonych w tym numerze mogli tylko w niewielkim stopniu dotknąć istoty problemu, wskazać na specyfikę czy egzemplifikację w odniesieniu do niewielu dziedzin życia człowieka i stosunków międzyludzkich. Cechą wspólną wielu tekstów jest zwrócenie uwagi na podejmowanie działań, mających na celu przeciwdziałanie czy rozwiązywanie zaistniałych już sytuacji spornych. Dlatego aktualną refleksję nad skonfliktowanym światem proponuję rozpocząć od przyjrzenia się działaniom Martiego Ahtisaariego, laureata Pokojowej Nagrody Nobla w 2008 r., który pełnił niezwykle rolę mediatora niemal równoległe na trzech kontynentach: w Europie, Afryce i Azji. Norweski Komitet Noblowski przyznał Ahtisaariemu to zaszczytne wyróżnienie „za wzmożone wysiłki na rzecz rozwiązywania międzynarodowych konfliktów na kilku kontynentach przez ponad trzy dekady. Wysiłki te przyczyniły się do ustanowienia świata, w którym jest więcej pokoju i `braterstwa między narodami` w duchu Alfreda Nobla”.

Oby lepsze rozpoznanie zagrożeń i mechanizmów wywołujących konflikty oraz aktywizacja działalności różnych organizacji i osób, mogących wpływać na ich łagodzenie lub ograniczenie, mogło przyczynić się do likwidacji napięć we współczesnym świecie.

Hanka Dmochowska

C 11 475 BP

